

LFS - Rosenvængets allé 16 - 2100 København Ø

Kilde: LFS Nyt Kategori: Reportage/artikel (LFS Nyt)

Opdat.: 5-1-2010

Link til siden: lfs.dk?_sideid=5080Dækker: [Almen Dagpleje Special Selvejende](#)

Adoptivbørn kræver noget særligt

Af Tine Sejbæk

Det er afgørende at få skabt et godt samarbejde med forældre til adoptivbørn – allerede inden barnet begynder i institutionen. Det mener cand. pæd. psych. Marie Olsen-Kludt, der helst så, at alle daginstitutioner havde en handleplan for at tage særlig hånd om adoptivfamilier.

“Velkommen. Vi kender til de forhold, der er omkring det at være adopteret, og vi vil gerne have en samtale med jer, inden jeres barn starter. I er en familie, der har brug for en særlig hånd, og vi vil gerne støtte op om tilknytningen mellem jer og jeres barn”.

Sådan så cand.pæd.psych. Marie Olsen-Kludt gerne, at adoptivfamilier blev mødt, når deres barn skulle starte i daginstitution. For selv om adoptivforældre ofte er ressourcestærke, er de også meget sårbare – lige som deres børn. Skal der skabes en tillid og et godt samarbejde mellem institution og adoptivfamilie, er det afgørende at begynde, før barnet starter i institutionen.

“Det handler bl.a. om i fællesskab at have lavet en plan for, hvordan man støtter op om barnet i hverdagen og i særligt sårbare situationer”, mener Marie Olsen-Kludt, der har specialiseret sig i adoptivfamilier.

Hun har privat praksis på Østerbro og er samtidig familiekonsulent tilknyttet et forsøg under Familiestyrelsen, hvor adoptivfamilier kan få gratis rådgivning efter adoptionen. Forsøget slutter i 2010, og midtvejsevalueringen viser, at tilbuddet er brugbart i forhold til at hjælpe forældrene i arbejdet med at etablere en tryk tilknytning til deres børn.

Forskellige reaktioner ude og hjemme

Når en børnehave tager imod et adoptivbarn, modtager de også forældrene – i lidt højere grad end ved biologiske børn.

“Barnet er kommet her til landet med et adfærds- og reaktionsmønster, der har taget form. Der har været en fase, hvor familien har isoleret sig for at være sammen og danne følelsesmæssige bånd. En tid, hvor der har været arbejdet intenst på at afmontere de overlevelsesstrategier, barnet havde med i bagagen”, forklarer Marie Olsen-Kludt.

Når familien kommer til daginstitutionen, er de sårbare omkring tilknytning, fordi den ikke har haft samme forudsætninger for at blive etableret som hos andre børn.

“Forældrene er ofte hypersensitive og på vagt. De kan være bange for, at hvis barnet ikke er i gode nok hænder, så kan det fundament, de har opbygget – i noget, der mange gange har føltes som en knaldhård arbejdslejr – forsvinde. Så kan det gå ud over den tilknytning, som er under gode udviklingsbetingelser”.

Derfor er samarbejdet så vigtigt.

“Snak om, hvordan I får hjulpet hinanden, så der f.eks. ikke sker noget u hensigtsmæssigt i afleverings- og afhentningssituationen”, siger Marie Olsen-Kludt.

Noget af det, der kan gøre samarbejdet mellem adoptivforældre og daginstitution vanskeligt, er at adoptivbørn kan have meget forskellige reaktioner hjemme og ude.

“Hvis forældrene f.eks. kommer til daginstitutionen og – lidt bekymrede – fortæller om, at barnet altså kan være meget voldsomt og grænsesøgende hjemme, så er det så afgørende, at pædagogerne tager det alvorligt. Desværre får forældrene ofte bare beskeden, at “vi har da slet ikke de problemer herovre”. Underforstået: “måske er det

noget med jer derhjemme", siger hun.

I stedet skal man tage det som en invitation til at få talt mere om, hvordan man kan arbejde tættere sammen om at støtte barnet følelsesmæssigt, så der ikke kommer så store udsving i barnets reaktioner.

Marie Olsen-Kludt forklarer, at når barnet reagerer kraftigt hjemme, er det i virkeligheden et godt tegn. Det betyder bare, at tilknytningen virker, at barnet i forhold til forældrene er i stand til at reagere følelsesmæssigt på en presset situation. Hvis barnet omvendt er meget stille og tilpasset i daginstitutionen, er det ofte et tegn på, at det er på "overarbejde". Fordi institutionen kan minde om børnehjemmet.

"Hvis barnet i institutionen oplever at være mere presset, end det kan klare, kan det let falde tilbage i de overlevelsesstrategier, det tilegnede sig på børnehjemmet. Det kan f.eks. trække sig ind i sig selv og ikke ville søge de voksne. Barnet kan også være meget udadreagerende eller "umuligt". Eller meget lidt selektiv i forhold til de voksne og hele tiden gøre opmærksom på sig selv", siger Marie Olsen-Kludt.

Ned i øjenhøjde

Nogle adoptivbørn ser umiddelbart ud til at klare sig fint i børnegruppen, men ofte er de ikke tæt på de voksne. Og det har de brug for. Det er vigtigt, at de voksne "gør sig betydningsfulde" over for barnet.

Konkret handler det f.eks. om som voksen at hente adoptivbarnet ind fra legepladsen i stedet for at stå henne på trappen og råbe, at alle børn skal ind og have frugt. Det kan virke truende og overvældende på adoptivbarnet. At bruge alenetid, hvor man læser for adoptivbarnet. At lave små situationer 1:1. Eller være i en lille gruppe, hvor man bevidst gør sig følelsesmæssigt tilgængelig for barnet.

Man kan også arbejde på at øge barnets frustrationskompetencer.

"Det kan f.eks. være, at barnet har svært ved at tabe i ludo. Der kan pædagogen gå ind og arbejde empatisk med indlevelse og følelsesmæssig spejling. Det vil sige ikke dømmende barnet for dets reaktion, men være indlevende og omsorgsfuld. Og sætte en ramme for spillet. Hvis barnet er fire år, skal pædagogen indstille sig på den et-to åriges følelsesmæssige udviklingstrin, når barnet bliver frustreret. Og tage sig tid og få hjulpet barnet til at regulere sig selv omkring at tabe".

Pædagogen kan også gøre sig selv betydningsfuld ved at tage fat i barnet i løbet af dagen og sige:

"Det er dejligt, du er her". Også til de børn, der ikke kommer af sig selv. Det handler samtidig om, at pædagogen er tæt på adoptivbarnet, når der skal gives kollektive beskeder.

"De voksne skal rent fysisk ned i øjenhøjde med barnet. "Nu skal du høre, vi skal sådan og sådan". På den måde får barnet også ansigtsmimikken med. Det er sådan en spædbarnsting, som det ikke har fået. Adoptivbarnet skal hele tiden tankes op".

For adoptivbarnet er ord som forudsigelighed, struktur, rytme, forberedelse og rammesætning alfa og omega. Barnet har f.eks. brug for at blive forberedt på, hvad det skal – i meget højere grad end andre børn.

"Gå hen til barnet og forklar: "Nu om lidt skal vi ud på legepladsen". Og sig f.eks.: "Jeg er også ude på legepladsen, og hvis du har brug for det, kommer du hen til mig". Eller: "Jeg er her, og jeg skal nok passe på dig, indtil din mor kommer og henter dig igen".

Tilbage til primærpædagogikken

Som børnehave skal man i virkeligheden ned og arbejde på vuggestueniveau, når det handler om adoptivbørn. Og for at kunne lave den struktur og de rytmer, der skal til, kan det ifølge Marie Olsen-Kludt være nødvendigt at gå tilbage til primærpædagogikken. Det vil sige at have en fast pædagog på barnet og én, der afløser, når den pædagog er væk.

Adoptivbørn er særligt sårbare ved adskillelse og skift.

"I en daginstitution er der utroligt mange skift i løbet af dagen. Det er dér, den voksne skal være tæt på barnet. Også når man er på tur", siger Marie Olsen Kludt og giver et eksempel, hun kalder typisk.

En adopteret pige var på udflugt med sin børnehave på et museum i København. Pigen havde adoptionsspecifikke vanskeligheder, det vil sige hun var undvigende i kontakten og brugte ikke de voksne. Den pågældende dag legede hun i børnegruppen på museet.

Pludselig opdager hun, at hun ikke kan se nogen af de voksne. Så kommer reaktionen, og hun går i krise. Forladthedstraumet kommer op til overfladen. De andre børn prøver at berolige hende, men det kan børn ikke.

Da pædagogen kommer, er hun utrøstelig. For pædagogen er ikke den slags relation, hun har brug for. Pædagogen er for fjern for hende og for situationen.

“Måske havde det været muligt at samle pigen op, hvis der havde været en primærpædagog. Og pædagogen kunne – for at hindre situationen i overhovedet at opstå – have sørget for at sige: “Mens du leger her, er jeg derovre. Men du skal vide, at jeg holder øje med dig. Og hvis der er noget, kan du bare komme derover”. Så ville situationen højst sandsynligt ikke udløse den krisereaktion hos barnet”, siger hun.

Marie Olsen-Kludt laver kurser for daginstitutioner og tager ud til temaaftener, hvor hun f.eks. fortæller om adoptivbarnets følelsesmæssige udvikling. Se www.kludtpsyk.dk

Så dan er adoptivbarnet anderledes Hvis børn skal udvikle sig på en følelsesmæssigt tryk måde, kræver det, at de har været i en voksen kontakt, der har været kontinuerlig, sensitiv, forudsigelig og omsorgsfuld. Det har adoptivbørn ikke tidligt i deres liv, og det skaber en stor følelsesmæssig umodenhed, som bl.a. gør, at barnet har svært ved at mærke sig selv indefra.

Som udgangspunkt skal man tage for givet, at barnets følelsesmæssige udviklingsalder ikke svarer til den biologiske. Barnet kan godt være alderssvarende intellektuelt og motorisk, men følelsesmæssigt er det et meget sårbart og lille barn.

Desuden har børn, der har startet deres liv på et børnehjem, typisk svært ved at regulere sig selv følelsesmæssigt. De ryger hurtigt i “rødt felt”, når de skal regulere sig selv i spændingsfeltet mellem omverdenens krav og deres egen behovsopfyldelse her og nu. De bliver typisk enten meget frustrerede, kede af det eller lukker sig inde i sig selv. De har ikke via en tryk relation til en voksen opnået “frustrationskompetencer”, som det biologiske barn i de fleste familier får gennem den normale udvikling. Det er noget, adoptivbørn skal støttes i – også i daginstitutionen.

Så dan tackler I samarbejdet

- Allerede inden institutionsstart skal I begynde et samarbejde om, hvordan I bedst støtter op om tilknytningen mellem forældre og barn. Tag initiativ til en samtale, hvor I tager udgangspunkt i, at her er en familie, der skal tages særlig hånd om.
- Vis under samtalen, at I har tid til at høre om barnets tidlige historie. Hvordan går det med tilknytningen? Hvordan har barnet udviklet sig efter hjemtagelsen? Hvad ved forældrene om barnets baggrund – og hvordan kan man støtte op om den særlige historie i daginstitutionen? Få også en snak om, hvordan I taler med barnet om dets adoptionsbaggrund – og hvordan I taler om det med de andre børn og voksne.
- I indkøringsfasen skal man samarbejde meget tættere end normalt. Man skal også tale om, hvordan man tager hånd om barnet i særligt sårbare situationer. Hvordan samler man f.eks. adoptivbarnet op, når et andet barn bliver ved med at sige, at “det er ikke din rigtige mor”, eller “hvorfør har du en sort hudfarve?”.
- Tal også om, hvordan I tackler aflevering og afhentning.

Når adoptivbarnet kommer om morgenen, skal det altid afleveres til en betydningsfuld voksen – aldrig bare til at lege. Når barnet bliver hentet, skal institutionen også støtte aktivt op om at få bragt barnet tilbage til far eller mor på en god måde. Hvis der er en fælles forståelse, kan forælder/pædagog bedre samarbejde i situationen, og barnet bliver ikke tabt.

Der er ingen brugerkommentarer om denne artikel
